

RAPPORT

Zoutwinning Haaksbergen

Mededeling voornemen

Klant: Nouryon Salt B.V.

Referentie: BH5570IBRP2012070804

Status: Definitief/02

Datum: 7 december 2020

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Postbus 151
6500 AD Nijmegen
Netherlands
Industry & Buildings
Trade register number: 56515154

+31 88 348 70 00 **T**
+31 24 323 93 46 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Zoutwinning Haaksbergen

Ondertitel: NRD Haaksbergen
Referentie: BH5570IBRP2012070804
Status: 02/Definitief
Datum: 7 december 2020
Projectnaam: NRD zoutwinning Haaksbergen
Projectnummer: BH5570
Auteur(s): Patrick Mol

Opgesteld door: RHDHV

Gecontroleerd door: MG

Datum: 7 december 2020

Goedgekeurd door: MG

Datum: 7 december 2020

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veelevoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever. Let op: dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V. en dient voor publicatie of anderszins openbaar maken te worden geanonimiseerd.

Inhoud

1	Zoutwinning Haaksbergen	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Achtergrond initiatief	1
1.3	Vervolg op startnotitie 2010	1
1.4	Herstart 2020	2
1.5	M.e.r.-procedure	3
1.6	Welke partijen zijn betrokken?	3
1.7	Hoe verloopt de procedure	4
1.8	Leeswijzer	4
2	Procedures en besluiten	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Planologische situatie	5
2.3	Besluiten en vergunningen	6
2.4	Milieueffectrapportage	7
2.5	Mededeling voornemen	7
3	Voorgenomen ontwikkeling	9
3.1	Inleiding	9
3.2	Projectgebied	10
3.3	Zoutwinningslocaties en cavernes	12
3.4	Pompstation Stepelerveld en leidingtracés	12
3.5	Zoutwinning	12
3.5.1	Aanlegfase	13
3.5.2	Productiefase	14
3.5.3	Doorkijk abandonneringsfase (buitengebruikstellingsfase)	15
3.5.4	Doorkijk nazorgfase	15
3.6	Planning	16
3.7	Referentie, alternatieven en varianten	16
4	Te onderzoeken milieuaspecten	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Bodem en waterhuishouding	17
4.3	Ruimtegebruik, landschap en archeologie	18
4.4	Hinder	18
4.5	Luchtkwaliteit	19
4.6	Externe veiligheid	19

4.7	Hulp- en afvalstoffen	19
4.8	Natuur en ecologie (incl. stikstofdepositie)	19
4.9	Verkeer	19
4.10	Menselijke gezondheid	20
4.11	Cumulatie	20
5	Beoordelingskader	21
6	M.e.r. procedure	23

Tabellen

Tabel 2-1: Besluiten en vergunningen voor Zoutwinning Haaksbergen	6
Tabel 3-1: Kenmerken per locatie	10
Tabel 3-2: Planning van het project.	16
Tabel 5-1: Beoordelingskader	21
Tabel 5-2: Classificatie effectbeoordeling	21

Figuren

Figuur 1-1: Projectgebied nabij Haaksbergen	2
Figuur 3-1: Gebieden voor locatiekeuze.	9
Figuur 3-2: Beoogde ligging zoutwinningslocaties, cavernes en het tracé distributieleidingen.	11
Figuur 3-3: Winningsgebied bij Haaksbergen.	12
Figuur 3-4: Boormast bij proefboring ISH-01.	14
Figuur 3-5: Doorsnede van het uitlogingsproces van een caveerne	15

Bijlagen

BIJLAGE 1: Transportleidingtracés	
-----------------------------------	--

1 Zoutwinning Haaksbergen

1.1 Inleiding

Dit document vormt de 'mededeling voornemen' voor het project 'Zoutwinning Haaksbergen'. Deze notitie is opgesteld als eerste stap in de vrijwillig uit te voeren m.e.r.-procedure¹ voor de besluitvorming voor het project.

Het project is gericht op de aanleg en de exploitatie van locaties voor het winnen van zout uit de diepe ondergrond ten westnoordwesten van Haaksbergen rondom de kern Sint Isidorushoeve. In dit document wordt uiteengezet waarom Nouryon Salt B.V. (hierna: Nouryon) hiertoe heeft besloten en wat er in het uiteindelijke Milieu Effect Rapport (MER) beschreven gaat worden.

1.2 Achtergrond initiatief

Nouryon produceert en verkoopt kwalitatief hoogwaardige zoutproducten, die worden gewonnen uit de ondergrondse zoutvoorraden in Twente en Groningen.

Sinds 1918 wordt in Twente zout gewonnen. De zoutwinning is gestart door (een voorganger van) AkzoNobel (de rechts-voorganger van Nouryon) en is begonnen in Boekelo. Vanaf 1933 is het wingebied verplaatst naar de omgeving van Hengelo en Enschede.

Het zout wordt gewonnen uit een ondergronds zoutpakket, door middel van oplosmijnbouw. Dit houdt in dat water in de ondergrondse zoutlaag geïnjecteerd wordt waardoor het zout oplost. Er ontstaan ondergrondse holtes (cavernes) op de plaats waar oorspronkelijk het zout zat. Deze holtes zijn gevuld met verzadigde pekels die door de druk van het geïnjecteerde water omhoog wordt gestuwd (zie ook Figuur 3-5). De gewonnen pekels worden vervolgens via buisleidingen van de zoutwinningslocaties naar de zoutfabriek in Hengelo getransporteerd. Hier wordt de pekels door indamping verwerkt tot zout.

De hoeveelheid winbaar zout in het gebied rond Hengelo/Enschede is onvoldoende om de zoutproductie op termijn te kunnen continueren op een efficiënte en duurzame wijze. Naar aanleiding hiervan heeft een verkenning plaatsgevonden naar gebieden in de omgeving van Hengelo die in aanmerking komen voor de voortzetting van zoutwinning. Uit deze verkenning blijkt dat het gebied nabij Haaksbergen hiervoor het meest geschikt is. Dit werd bevestigd met de resultaten van een proefboring en een seismisch onderzoek, uitgevoerd in 2011. Hieruit bleek dat het daar aanwezige zout in de ondergrond voldoet aan de gewenste kwaliteit en economisch winbaar is.

De huidige infrastructuur van Nouryon is nog geschikt voor economisch en milieutechnisch verantwoorde zoutwinning en verwerking gedurende tientallen jaren. Voor Nouryon en haar klanten en voor de werkgelegenheid in de regio is het van essentieel belang dat de mogelijkheid tot het winnen van zout voor de toekomst zeker wordt gesteld.

1.3 Vervolg op startnotitie 2010

AkzoNobel was in 2010 reeds voornemens om de zoutwinning nabij Haaksbergen op te starten. Ten behoeve van het voornemen is destijds de startnotitie 'Zoutwinning Zuid-Oost Twente' opgesteld en in januari 2010 gepubliceerd. Over deze startnotitie is advies uitgebracht door de Commissie voor de m.e.r.

¹ m.e.r.: milieu effect rapportage (de procedure).

(Richtlijnen, 30 maart 2010 / rapportnummer 2384-40). In de startnotitie is beschreven hoe de keuze voor Haaksbergen als zoutwinningsgebied tot stand is gekomen.

In de Richtlijnen concludeerde de Commissie dat de keuze voor Haaksbergen, als voorkeurslocatie, duidelijk is op basis van de verwachte zoutopbrengst, de kosten van de winning, de impact op de omgeving en de ingeschatte risico's. Het belangrijkste aspect voor de keuze van het winningsgebied, de kwaliteit van het zout, was destijds nog niet bekend. Dit werd in 2011 bevestigd met de resultaten van een proefboring. Hieruit bleek dat het aanwezige zout in de ondergrond nabij Haaksbergen voldoet aan de gewenste kwaliteit.

Deze mededeling voornemen bouwt voort op de startnotitie en de uitgebrachte richtlijnen. Dit houdt in dat deze notitie beschouwd moet worden als een nieuw startpunt en actualisatie voor het besluitvormingsproces.

1.4 Herstart 2020

Als gevolg van de economische crisis is het project destijds niet in uitvoering gebracht. De uitbreiding van de zoutwinning heeft bij Ganzebos (Hengelo) plaatsgevonden. Dat vergde een lagere investering dan de zoutwinning bij Haaksbergen. De zoutwinning bij Ganzebos loopt ten einde. De laatste putten van Ganzebos worden in 2020 aangelegd. Daarom is nu het moment om de procedures rondom de zoutwinning bij Haaksbergen (weer) op te starten.

Binnen de winningsgebieden van Nouryon zijn 60 tot 70 cavernes in productie. In overleg met Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) gaat Nouryon het maximum aantal in gebruik zijnde cavernes afbouwen. Met de zoutwinning in Haaksbergen kan worden bereikt dat met relatief weinig cavernes een voldoende hoge zoutproductie mogelijk blijft.

Een overzichtsfoto van het projectgebied bij Haaksbergen met de beoogde cavernes is te zien in Figuur 1-1.

Figuur 1-1: Projectgebied nabij Haaksbergen

Deze herstart richt zich op het ontwikkelen van 12 cavernes nabij Haaksbergen.

Na de periode van zoutwinning uit deze 12 cavernes is het denkbaar dat een uitbreiding van de zoutwinning plaatsvindt door het ontwikkelen van nieuwe cavernes. Mogelijk komen er in de toekomst 24 cavernes bij, die per groep van 12 worden ontwikkeld. Op dit moment is onzeker of en wanneer dat gebeurt.

1.5 M.e.r.-procedure

Om de zoutwinning te realiseren is een vergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) vereist. Ook de wijziging van het ruimtelijk kader om de activiteit mogelijk te maken (buitenplanse afwijking) wordt met de omgevingsvergunning aangevraagd (zie ook paragraaf 2.2).

Ten behoeve van het Wabo-besluit is door Nouryon gekozen om vrijwillig een milieueffectrapportage procedure² doorlopen. In paragraaf 2.4 wordt dit nader toegelicht.

Met een m.e.r.-procedure worden de milieueffecten van de nieuwe zoutwinning in kaart gebracht. De m.e.r.-procedure heeft tot doel het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Het milieueffectrapport (MER) beschrijft zo objectief mogelijk welke milieueffecten te verwachten zijn en wanneer een bepaalde activiteit in een bepaald gebied wordt ondernomen.

De m.e.r.-procedure heeft betrekking op alle activiteiten ten behoeve van de zoutwinning Haaksbergen. Dit betekent dat naast de boring en ontwikkeling van de zoutcavernes ook de aanleg van de benodigde buisleidingen en het pompstation onderdeel uitmaken van de m.e.r.-procedure. Op hoofdlijnen heeft de m.e.r.-procedure zodoende betrekking op de volgende onderdelen:

- Aanleg en gebruik van de 12 zoutwinlocaties, dit betreffen de locaties op maaiveld vanaf waar de zoutlaag in de ondergrond wordt aangeboord (winningsputten),
- Ontwikkeling van de zoutcavernes, met het boren van 12 putten, de aanleg van de faciliteiten voor zoutproductie en de uitloging van de cavernes,
- Aanleg en gebruik van de buisleidingen en pompstation ten behoeve van transport van water en pekels van en naar de zoutwinningslocaties. De mogelijke tracés van de transportleidingen zijn weergegeven op de kaart in bijlage 1.

De eerste stap in de m.e.r.-procedure is het opstellen van deze mededeling voornemen. Op basis hiervan kan door het bevoegd gezag de reikwijdte en detailniveau voor het MER worden vastgesteld. De reikwijdte geeft aan welke onderwerpen (milieuthema's) worden onderzocht; het detailniveau betreft de diepgang en methode van onderzoek (waaronder de beoordelingscriteria).

De mededeling voornemen beoogt om alle betrokkenen (inclusief wettelijke adviseurs) en geïnteresseerde partijen te informeren over de achtergrond en de aard van de voorgenomen activiteit.

Een toelichting op de van toepassing zijnde belangrijkste procedures en besluiten is opgenomen in hoofdstuk 2.

1.6 Welke partijen zijn betrokken?

Nouryon Salt B.V. is initiatiefnemer voor het MER. Het bevoegd gezag is de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Met betrekking tot de ruimtelijke aspecten wordt de gemeente Haaksbergen (de

² Onderdeel van de milieueffectrapportage procedure (m.e.r.) is een milieueffectrapport (MER).

gemeenteraad) verzocht om een verklaring van geen bedenkingen af te geven. Het ministerie van LNV is betrokken met het oog op een aan te vragen natuurvergunning, indien nodig.

Het waterschap Vechtstromen is betrokken vanuit het waterbeheer in de regio. Gemeente Haaksbergen, Provincie Overijssel en Staatstoezicht op de Mijnen treden op als adviseurs. Daarnaast is de gemeente Hengelo betrokken.

1.7 Hoe verloopt de procedure

De mededeling voornemen wordt ter inzage gelegd, waarbij een ieder in de gelegenheid wordt gesteld zienswijzen kenbaar te maken. De mededeling voornemen wordt ook voorgelegd aan alle adviseurs en bestuursorganen die op grond van de wet geraadpleegd moeten worden over de reikwijdte en detailniveau van het MER.

In deze fase wordt de commissie voor de m.e.r.³ gevraagd hun onafhankelijk en deskundig oordeel te geven. Het verdere verloop van de m.e.r.-procedure en het besluitvormingstraject staan beschreven in hoofdstuk 6 van deze notitie.

1.8 Leeswijzer

De van toepassing zijnde procedures en besluiten voor zoutwinning Haaksbergen worden toegelicht in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de voorgenomen activiteit en de te onderzoeken alternatieven. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de te onderzoeken milieuaspecten, het beoordelingskader van deze aspecten is beschreven in hoofdstuk 5. Tot slot is in hoofdstuk 6 een nadere toelichting gegeven op de m.e.r.-procedure.

³ De commissie voor de m.e.r. is onafhankelijk en adviseert over de inhoud van milieueffectrapporten. De adviezen zijn openbaar.

2 Procedures en besluiten

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bespreekt de procedures en besluiten welke relevant zijn voor project zoutwinning Haaksbergen. Hierbij wordt ingegaan op:

- Planologische situatie;
- Besluiten en vergunningen;
- Plicht en procedure milieueffectrapportage.

Hieronder wordt gesproken over zoutwinningslocaties. Zoutwinningslocaties zijn de locaties aan het maaiveld waar een diepboring is uitgevoerd en waar een zouthuisje verschijnt met rondom bestrating. Honderden meters ondergronds ontstaat (enige tijd na start van de zoutwinning) een caverne.

2.2 Planologische situatie

Zoutwinningslocaties

De beoogde 12 zoutwinningslocaties staan op Figuur 1-1 aangegeven. De locaties zijn gelegen binnen de begrenzing van de volgende bestemmingsplannen:

- Buitengebied van de gemeente Haaksbergen (vastgesteld door de raad op 2 juli 2013 en gedeeltelijk onherroepelijk op 22 april 2015);
- Buitengebied van de gemeente Haaksbergen, partiële herziening veegplan 1;
- Buitengebied van de gemeente Haaksbergen (vastgesteld op 29 november 2000).

De zoutwinningslocaties H-03 tot en met H-12 zijn gelegen ter plaatse van gronden waar het Bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Haaksbergen (vastgesteld door de raad op 2 juli 2013 en gedeeltelijk onherroepelijk op 22 april 2015) en het bestemmingsplan Buitengebied Haaksbergen, partiele herziening veegplan 1 van toepassing zijn. De huidige bestemming van de geplande zoutwinningslocaties is 'agrarisch met waarden – landschap' dan wel 'agrarisch – agrarisch bedrijf'. In het eerstgenoemde plan is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om zoutwinning mogelijk te maken via een wijzigingsprocedure in het bestemmingsplan.

De beoogde zoutwinningslocaties H-01 en H-02 zijn gelegen ter plaatse van de gronden waarvoor een voorbereidingsbesluit Stepelerveld is genomen in 2012. Hier geldt het 'oude' bestemmingsplan Buitengebied. In dit plan is geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de zoutwinning mogelijk te maken. Om op deze twee locaties de zoutwinning mogelijk te maken, dient naast een wijzigingsprocedure een separate ruimtelijke procedure doorlopen te worden.

Omwille van integrale besluitvorming heeft Nouryon ervoor gekozen om één ruimtelijke procedure te volgen om de zoutwinning op de 12 beoogde locaties mogelijk te maken. Gekozen is voor het aanvragen van een omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.1, eerste lid, onder c van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, een zogenaamde buitenplanse afwijking.

Pompstation

Het beoogde pompstation voor het transport van water en pekkel wordt gerealiseerd op het bedrijventerrein Stepelerveld te Haaksbergen. In het bestemmingsplan Bedrijventerrein Stepelerveld, fase 1 (vastgesteld door de raad vastgesteld op 16 december 2015) is met de komst van het pompstation al rekening

gehouden. Het pompstation wordt gesitueerd op gronden die de bestemming Bedrijventerrein hebben en past binnen de regels van deze bestemming.

Leidingtracés

Binnen het beoogde project is er sprake van twee leidingtracés, te weten:

- Distributieleidingtracé;
- Transportleidingtracé.

Het distributieleidingtracé betreft het tracé van de ondergrondse buisleidingen tussen de zoutwinningslocaties onderling en het pompstation Stepelerveld (groene lijn in Figuur 1-1). Het transportleidingtracé betreft het tracé van de ondergrondse buisleidingen van het pompstation Stepelerveld naar het bestaande ondergrondse leidingnetwerk van Nouryon. De nieuwe transportleidingen sluiten aan op het bestaande leidingnetwerk nabij (het bestaande pompstation aan de Eetgerinksweg, Ganzebos-West bij) Beckum. Vanaf hier gaat wordt het water en pekkel via het bestaande leidingennetwerk verder verpompt naar de zoutfabriek van Nouryon te Hengelo.

De leidingtracés liggen binnen de begrenzingen van de volgende bestemmingsplannen:

- Buitengebied van de gemeente Haaksbergen (vastgesteld door de raad op 2 juli 2013 en gedeeltelijk onherroepelijk op 22 april 2015);
- Buitengebied van de gemeente Haaksbergen, partiële herziening veegplan 1;
- Buitengebied van de gemeente Haaksbergen (vastgesteld op 29 november 2000);
- Bedrijventerrein Stepelerveld, fase 1 (vastgesteld op 16 december 2015);
- Buitengebied van de gemeente Hengelo (vastgesteld op 21 september 2010).

De aanleg van de leidingtracés is toegestaan mits door de werkzaamheden de archeologische, landschappelijke en natuurwaarden niet onevenredig worden aangetast. Om de aanleg van de leidingtracés mogelijk te maken wordt eveneens een omgevingsvergunning aangevraagd.

2.3 Besluiten en vergunningen

Voor de oprichting en het in werking hebben van de zoutwinning Haaksbergen zijn verschillende besluiten nodig met betrekking tot vergunningen en ruimtelijke ordening. Het project omvat zowel ondergrondse als bovengrondse activiteiten. Tabel 2-1 hieronder geeft een overzicht van de belangrijkste besluiten.

Tabel 2-1: Besluiten en vergunningen voor Zoutwinning Haaksbergen

Omschrijving	Vergunning	Verwijzing wetgeving	Bevoegd gezag
Oprichting en in werking hebben van een mijnbouwwerk (zoutwinningslocaties, pompstation en buisleidingen)	Omgevingsvergunning - Bouwen, incl. realisatie boorgat - Milieu - Afwijken van het bestemmingsplan	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) (artikel 2.1(1)(a), (e) en (c)) en artikel 2.12 (1)(a), sub 3)	Minister van Economische Zaken en Klimaat
Uitvoeren van werken, geen bouwwerk zijnde, rooien van (enkele) bomen	Omgevingsvergunning	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Gemeente
Mogelijke effecten voor soorten en natuurlijke habitats	Natuurvergunning	Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2 en 3)	Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Omschrijving	Vergunning	Verwijzing wetgeving	Bevoegd gezag
Winningsplan	Instemmingsbesluit winningsplan	Mijnbouwwet (artikel 34)	Minister van Economische Zaken en Klimaat
Diepboringen	Beoordeling MER-plicht	Besluit m.e.r.	Minister van Economische Zaken en Klimaat
Monitoren van eventuele bodembeweging voor, gedurende en na afloop van de winning vast te stellen.	Instemmingsbesluit meetplan bodembeweging	Art. 41 Mijnbouwwet en art. 30 Mijnbouwbesluit EZK	Minister van Economische Zaken en Klimaat en
Lozen van grondwater tijdens aanleg	Instemming	Besluit lozen buiten inrichtingen	Gemeente
Wateronttrekking en lozing tijdens aanleg, Infiltratie via berging tijdens productiefase	Watervergunning	Keur Vechtstromen	Waterschap Vechtstromen
Dempen (deel van) watergangen tbv aanleg uitrit van een zoutwinningslocatie	Watervergunning	Waterwet	Waterschap Vechtstromen
Buitengebruikstelling van locatie en caveerne en de wijze waarop.	Instemmingsbesluit sluitingsplan	Art. 39 Mijnbouwbesluit EZK	Minister van Economische Zaken en Klimaat

Om de mogelijke milieueffecten zo volledig mogelijk inzichtelijk te maken, is er voor gekozen om naast de oprichting en het in werking hebben van de zoutwinningslocaties en het pompstation de mogelijke effecten van het aanleggen van de buisleidingen gelijktijdig in beeld te brengen in één milieueffectrapportage.

2.4 Milieueffectrapportage

Uit de Wet milieubeheer (Wm) volgt dat voor activiteiten, die belangrijke nadelige effecten kunnen hebben voor het milieu, een MER moet worden opgesteld. In de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage zijn de plannen en besluiten genoemd, waarvoor een m.e.r. verplicht is (C-lijst) dan wel waarvoor een m.e.r.-beoordeling moet worden gemaakt (D-lijst).

Zoutwinning wordt niet genoemd in de C-lijst en is derhalve niet direct m.e.r.-plichtig. Het uitvoeren van een diepboring maakt onderdeel uit van de aanleg van een zoutwinningslocatie. Het uitvoeren van diepboringen wordt als categorie D17.2 genoemd in de D-lijst.

Op basis hiervan is het voornemen m.e.r.-beoordelingsplichtig, om vast te kunnen stellen of een MER nodig is. Nouryon heeft besloten deze stap over te slaan en vrijwillig een volledig MER op te stellen. Op deze manier wil Nouryon zorgen voor een transparant besluitvormingsproces over de activiteiten in het winningsgebied. Daarmee geeft Nouryon inzicht in hoe zij (milieu)effecten wil beperken en/of voorkomen. Voor Nouryon en belanghebbenden is het van belang dat dit proces zorgvuldig doorlopen wordt. Daar hoort het zo compleet mogelijk in beeld brengen van milieueffecten bij.

2.5 Mededeling voornemen

In deze mededeling voornemen is door Nouryon een voorstel gedaan voor de reikwijdte en het detailniveau van de milieurapportage. De reikwijdte geeft aan welke onderwerpen (milieuthema's) worden

onderzocht; het detailniveau betreft de diepgang en methode van onderzoek beoordelingscriteria. Met het aanbieden van de mededeling voornemen vraagt Nouryon tevens advies aan het bevoegd gezag over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen milieueffectrapport.

De Commissie voor de m.e.r. zal om advies worden gevraagd. Publicatie van de mededeling voornemen biedt ook de gelegenheid aan belanghebbenden om zienswijzen in te dienen met betrekking tot het voornemen en het onderzoek naar milieueffecten. Mede op basis hiervan formuleert het bevoegd gezag het advies over de reikwijdte en detailniveau voor het MER.

3 Voorgenomen ontwikkeling

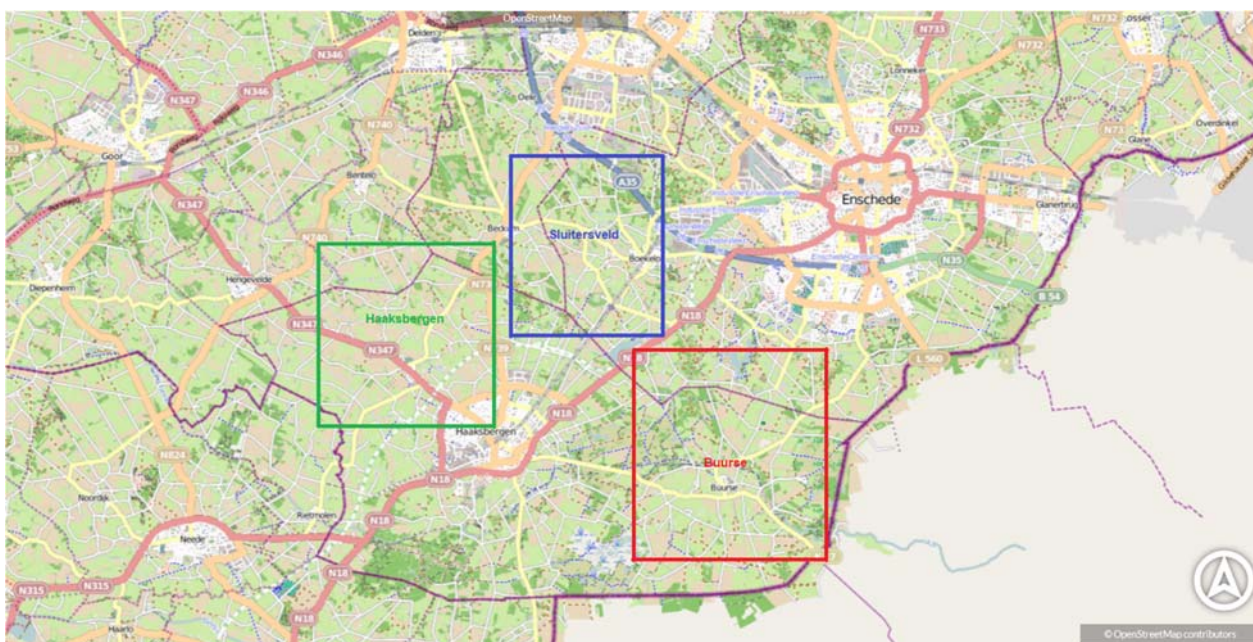
3.1 Inleiding

Deze mededeling voornemen en het op te stellen MER heeft betrekking op de ontwikkeling van 12 zoutwinningslocaties tussen Haaksbergen en Sint Isidorushoeve. De keuze voor dit gebied is, zoals aangegeven in paragraaf 1.3, in de startnotitie in 2010 uiteengezet. Op verzoek van EZK wordt er hier dieper op ingegaan.

In de in 2010 uitgevoerde verkenning voor uitbreiding van de zoutwinning zijn drie gebieden naar voren gekomen (Figuur 3-1). Deze gebieden liggen in de gemeente Haaksbergen. Het gaat hierbij om:

- Sluitersveld (Rötzout, net als bij de bestaande zoutwinning);
- Haaksbergen (Zechsteinzout, dieper gelegen dan het Rötzout);
- Buurse (Zechsteinzout, dieper gelegen dan het Rötzout).

De verkenninggebieden hebben een elk oppervlakte van circa 20 km². Er is in elk gebied seismisch onderzoek uitgevoerd om de zoutvoorkomens in beeld te brengen. Met het uitgevoerde seismisch onderzoek zijn de zoutvoorkomens gemodelleerd. Deze geologische modellen zijn input voor de verkenning geweest.

Figuur 3-1: Gebieden voor locatiekeuze.

Sluitersveld

Sluitersveld beslaat de gemeenten Hengelo, Enschede en Haaksbergen. De voor winning meest geschikte zoutlaag (tot 60 m. dikte) ligt daar waar de drie gemeentegrenzen elkaar raken. De Rötzoutlaag is relatief diep gelegen (600-700 m-mv.). In zuidwestelijke richting neemt de dikte van de geschikte zoutlaag snel af, tot minder dan 30 m. Het grondgebruik is voornamelijk agrarisch, een deel van het gebied is aangewezen als ecologische hoofdstructuur (EHS, inmiddels NNN⁴ geheten).

⁴ Natuur Netwerk Nederland

Buurse

Buurse ligt oostelijk van Haaksbergen rondom het dorp Buurse. Het verkenningsgebied overlapt twee gemeenten: Enschede en Haaksbergen. Op een diepte van ruim 1.000 m onder het gebied bevindt zich een zoutverdikking. Het Zechsteinzoutpakket heeft een maximale dikte van circa 300 meter en over een relatief groot oppervlak een dikte van 200 m.

Het gebied Buurse is gedeeltelijk agrarisch en gedeeltelijk natuur, waarbij grote delen zijn aangewezen als EHS / NNN en een deel als Natura 2000 gebied ('Buurserzand & Haaksbergerveen').

Haaksbergen

Het gebied Haaksbergen is gelegen rondom de kern Sint Isidorushoeve. In de ondergrond is een relatief ondiep zoutkussen aanwezig, met de bovenkant op circa 600 meter diepte. De dikte van het Zechsteinzout bedraagt circa 380 meter. De zoutrug heeft twee toppen waar de zoutdikte het grootst is en waar het Zechsteinzout relatief dicht onder het maaiveld ligt. Een top bevindt zich net noordelijk van Sint Isidorushoeve en de tweede top noordelijk van de bebouwde kom van Haaksbergen. Vrijwel het gehele gebied kent agrarisch grondgebruik. EHS / NNN percelen liggen op enige afstand.

De verkenning leidde tot een voorkeur voor Haaksbergen. De daarbij gehanteerde criteria zijn samenvattend: zoutreserve, de beperkingen aan het maaiveld en de voetafdruk c.q. ruimteslag van de zoutwinning. In onderstaande tabel zijn de kenmerken per locatie weergegeven.

Tabel 3-1: Kenmerken per locatie

Aspect	Haaksbergen	Sluiterveld	Buurse
Zoutreserve (meer is gunstiger)	2,2 miljard m ³	1,4 miljard m ³	4,9 miljard m ³
Beperkingen aan maaiveld (minder is gunstiger)	8% van de oppervlakte	18% van de oppervlakte	29% van de oppervlakte
Deel oppervlakte toegankelijk voor zoutwinning (agrarisch, weilanden en akkers)	75%	50%	11%
Deel oppervlakte toegankelijk voor zoutwinning onder strikte voorwaarden	17%	32%	60%
Voetafdruk (kleiner is gunstiger)	0,3 km ²	0,5 km ²	0,4 km ²

De uitkomst is dat Haaksbergen er als meest geschikte locatie uitspringt:

- De diepteligging gecombineerd met de dikte van het zoutvoorkomen is relatief gunstig voor de winning,
- Door de dikte van het zoutvoorkomen zijn er relatief weinig cavernes nodig voor de productie van eenzelfde hoeveelheid zout en kan de lengte van ondergrondse leidingen beperkt blijven,
- De cavernes kunnen bovengronds goed worden ingepast, opdat de invloed op de omgeving relatief beperkt is.

Met deze keuze en de daarvoor aangedragen argumenten wordt het beschouwen van alternatieven niet zinvol geacht. De bovengrondse situatie is in 2010 beoordeeld en sindsdien niet ingrijpend gewijzigd. De geologie is vanzelfsprekend onveranderd.

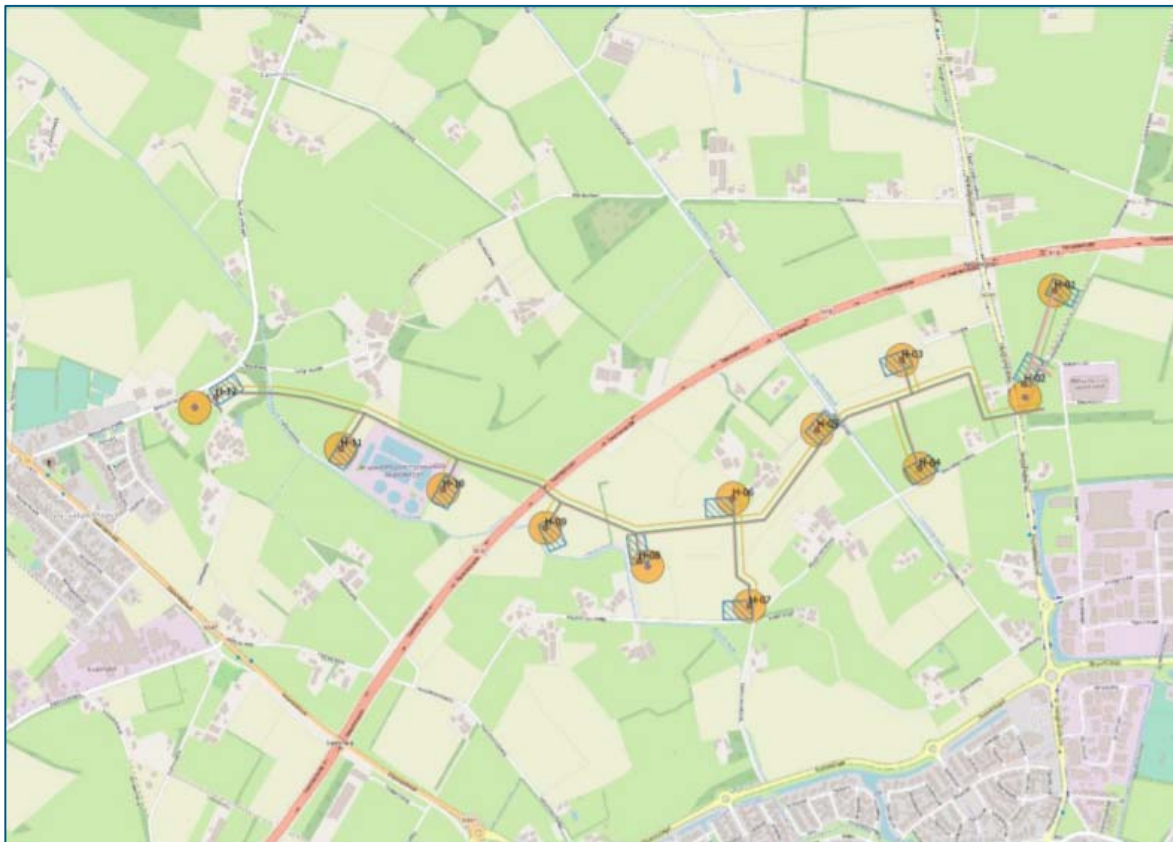
3.2 Projectgebied

Het projectgebied ligt ten westnoordwesten van Haaksbergen en strekt zich uit richting Sint Isidorushoeve, zie Figuur 3-2. In de figuur zijn de zoutwinningslocaties, cavernes en distributieleidingen zichtbaar.

Het projectgebied ligt binnen het gebied waarvoor een winningsvergunning is afgegeven (Figuur 3-3). De winningsvergunning is met ingang van 19 juli 2012 door de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie verleend ('Winningsvergunning zout gebied genaamd Isidorushoeve') aan AkzoNobel (Nouryon).

De winningsvergunning omvat het gebied waar sprake is van een relatief ondiep zoutkussen in de ondergrond. De top daarvan ligt op slechts 500 meter diepte. De dikte van het zoutpakket varieert tussen 100 en 500 meter.

Het gebied is gekenmerkt als een landelijk gebied, waar de landbouw een belangrijke positie inneemt.

Figuur 3-2: Beoogde ligging zoutwinningslocaties, cavernes en het tracé distributieleidingen.

Figuur 3-3: Winningsgebied bij Haaksbergen.

Op 9 april 2014 heeft de Minister van Economische Zaken ingestemd met het winningsplan voor zoutwinning Haaksbergen. In lijn met deze herstart (paragraaf 1.4) wordt een nieuw winningsplan aangevraagd.

3.3 Zoutwinningslocaties en cavernes

De ligging van de cavernes wordt in belangrijke mate bepaald door de grenzen en geologische eigenschappen van het zoutkussen. Bij het bepalen van de zoutwinningslocaties wordt, naast het zoutvoorkomen, rekening gehouden met de functies aan het maaiveld, de verwachte bodemdaling, mogelijke verstoringen aan maaiveld, bestaande of toekomstige ruimtelijke plannen en effecten op het milieu.

Bij het bepalen van de zoutwinningslocaties is gezocht naar een balans tussen economische winbaarheid en mogelijk optredende effecten ten gevolge van zoutwinning. De te ontwikkelen zoutwinningslocaties en de cavernes zijn weergegeven in Figuur 3-2.

3.4 Pompstation Stepelerveld en leidingtracés

De zoutwinningslocaties worden onderling verbonden met leidingen (distributieleidingen genoemd) ten behoeve van de aanvoer van water voor het oplossen van zout en voor de afvoer van de pekkel. Voor het transport van water en pekkel wordt een pompstation gebouwd op bedrijventerrein Stepelerveld te Haaksbergen. Vanaf het pompstation Stepelerveld wordt de pekkel via een transportleiding naar de zoutfabriek in Hengelo gepompt. Daarnaast wordt vanaf dit pompstation water afkomstig van de zoutfabriek verpompt naar de zoutwinningslocaties.

De ligging van het pompstation en de mogelijke tracés van de transportleidingen zijn aangegeven op de kaart in bijlage 1.

3.5 Zoutwinning

In lijn met de huidige zoutwinning door Nouryon vindt de nieuwe zoutwinning plaats conform de Good Salt Mining Practice, die de instemming heeft van EZK en SodM.

Good Salt Mining Practice-richtlijnen zorgen ervoor dat de juiste maatregelen op de juiste manier en op het juiste tijdstip gedaan worden. De focus ligt daarbij op een zo efficiënt mogelijke opbrengst en een zo gering mogelijke invloed op de omgeving (bodemdaling). Door toepassing van deze richtlijnen voldoet de winning van pekels aan de in de Mijnbouwwet geformuleerde criteria voor doelmatige winning en duurzame ontwikkeling van de zoutwinning industrie. Hiermee wordt een bedrijfsvoering gegarandeerd die, zowel op de korte als de lange termijn, maatschappelijk verantwoord is en waarbij het milieu wordt beschermd (voorzorgsprincipe).

Het proces van zoutwinning is onder te verdelen in vier fases, die elk uit verschillende activiteiten bestaan, te weten:

1 Aanlegfase

- Bepalen van de locatie van de winningsput/caverne.
- Aanleggen van de zoutwinningslocatie.
- Boren van de winningsput.
- Aanleg en aansluiting van leidingen en kabels.
- Inrichten van de zoutwinningslocatie.

2 Productiefase (zoutwinning)

3 Abandonneringsfase (verwijderen van bovengrondse winningsinstallatie, transportleidingen en kabels na afloop)

4 Nazorgfase (monitoring bodemdaling).

De aanlegfase en productiefase maken nadrukkelijk deel uit van het project. Ten aanzien van de abandonneringsfase en de nazorgfase volstaan we met het geven van een doorkijk. Deze twee fasen liggen te ver in de toekomst om daar nu al met enige zekerheid (milieu)effecten van te kunnen beschrijven en maken daarmee geen onderdeel uit van het MER.

Dit houdt in dat (milieu)effecten van abandonnering en nazorg na afloop van de productiefase worden bepaald en beschreven.

3.5.1 Aanlegfase

Ligging zoutwinningslocatie

Om vanuit de beoogde cavernes in de ondergrond zout te kunnen winnen, wordt op het maaiveld een zoutwinningslocaties aangelegd. Vanaf zo'n locatie wordt een winningsput naar het zoutvoorkomen in de ondergrond geboord. Per zoutwinningslocatie wordt één winningsput geboord en in productie genomen. Per zoutwinningslocatie wordt dus één caverne in de ondergrond gevormd.

Er is in de Mijnbouwwet bepaald dat een delfstoffenvoorkomen, zoals onderhavig zoutvoorkomen, volgens een planmatig beheer ontwikkeld moet worden. Cavernes komen op vooraf vastgelegde afstanden van elkaar te liggen. De wijze van zoutwinning staat beschreven in een winningsplan.

Het zout dat zich tussen de cavernes bevindt – de pijlers – dragen het gewicht van de bovenliggende aardlagen, ook wel dekterrein genoemd. De afstanden tussen de cavernes worden vastgesteld om de stabiliteit van de cavernes te garanderen en bodemdaling beperkt te houden. Nouryon streeft ernaar om de ingreep in de natuurlijke omgeving zo min mogelijk te laten zijn en de overlast voor eigenaren, gebruikers en omwonenden van de zoutwinningslocaties te beperken. Dat betekent:

- De zoutwinningslocatie ligt niet in een natuurgebied;
- De locatie ligt bij voorkeur niet in de directe nabijheid van woningen;
- De locatie ligt bij voorkeur aan een openbare weg ter wille van een verantwoorde ontsluiting.

Boren van de winningsput

Voor het boren van een winningsput wordt tijdelijk een boorinstallatie (boormast) op de zoutwinningslocatie geplaatst (zie Figuur 3-4). De boorwerkzaamheden vinden noodzakelijkerwijs continu plaats (dag en nacht). Bij het boren komt boorgruis vrij dat wordt afgevoerd. Het boren en gebruiksklaar maken van een winningsput duurt in totaal 2 maanden.

Figuur 3-4: Boormast bij proefboring ISH-01.

Aanleg en aansluiting van leidingen en kabels

Tussen de zoutwinningslocaties en de bestaande zoutfabriek te Hengelo worden ondergrondse leidingen voor water en pekels aangebracht. Naar verwachting is de diameter van elk van deze leidingen 70 cm. In het leidingtracé wordt tevens een stroomkabel en een datakabel gelegd.

Inrichten van de zoutwinningslocatie

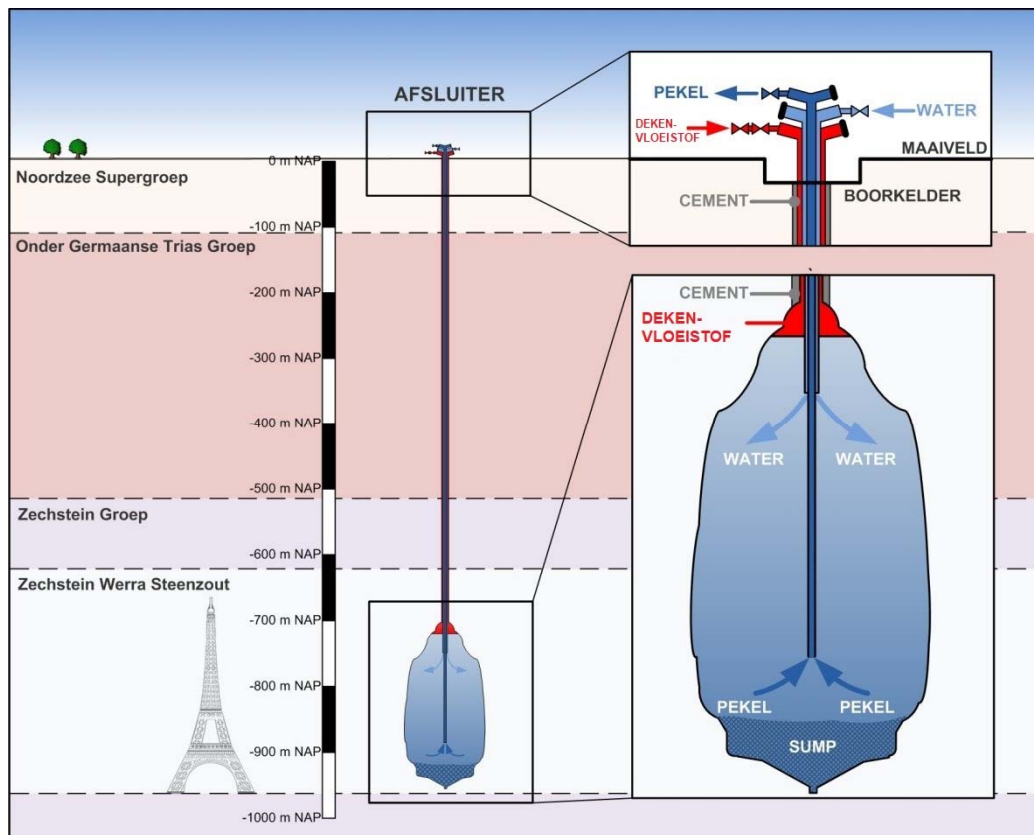
De zoutwinningslocaties worden voorzien van een terreinverharding en een gesloten hekwerk. De besturing en bewaking van het zoutwinproces zal op afstand in Hengelo plaatsvinden. De zoutwinningslocaties zijn niet bemand, maar worden regelmatig door personeel van Nouryon geïnspecteerd en worden voorzien van camerabewaking. Er worden periodiek metingen gedaan en er wordt onderhoud uitgevoerd.

De locaties worden in overleg en in afstemming met de omwonenden landschappelijk ingepast.

3.5.2 Productiefase

In Figuur 3-5 is een schematische weergave van zoutwinning gegeven. Er wordt via een distributieleiding water verpompt naar de zoutwinningslocatie en onder druk in de ondergrond gebracht. Het steenzout lost op in het geïnjecteerde water en wordt als pekels naar boven gevoerd (uitloging). De pekels wordt via een transportleiding naar de zoutfabriek in Hengelo gepompt. Voor het sturen van de groeirichting van een caverne wordt een zogenaamde afdekvloeistof gebruikt.

Het oplossen van zout vindt continu (24/7) plaats. De gehele ontwikkeling van één caverne (uitlogingsfase) duurt circa 6 tot 18 jaar. De caverne is geen holle ruimte, maar blijft altijd gevuld met pekels. Circa eens in de twee tot drie jaar vindt er onderhoud aan de verticale leidingen in de put plaats. Het onderhoud duurt ongeveer een week per winningsput.

Figuur 3-5: Doorsnede van het uitlogingsproces van een caveerne

3.5.3 Doorkijk abandonneringsfase (buitengebruikstellingsfase)

Als de zoutwinning is afgelopen, kan worden onderzocht of één of meerdere cavernes een nieuwe functie kunnen krijgen. Hierbij wordt gedacht worden aan de opslag van een gas, bijvoorbeeld waterstof. Die mogelijkheid wordt in het MER buiten beschouwing gelaten, omdat daar op dit moment nog geen zicht op is.

Indien een tweede gebruik van de cavernes niet aan de orde is, dan wordt na beëindiging van de zoutwinning de put definitief veilig afgesloten (abandonnering) in overeenstemming met de geldende regels (Mijnbouwwet). De abandonnering houdt verder in dat bovengrondse installaties worden verwijderd en dat de zoutwinningslocaties teruggebracht worden in oorspronkelijke staat. De leidingen en de kabels worden verwijderd, behalve als de grondeigenaar er de voorkeur aangeeft de leiding(en) te laten liggen.

3.5.4 Doorkijk nazorgfase

Zowel tijdens de winning als na de abandonneringsfase vindt er monitoring plaats. De monitoring is gericht op het meten van bodemdaling en de constructie van de winningsput. Metingen worden beëindigd 30 jaar na einde van de winning of zoveel eerder als uit de metingen blijkt, dat de bodemdaling door zoutwinning niet verder toeneemt. De termijn van 30 jaar is conform de Mijnbouwwet (art. 41 lid 1).

3.6 Planning

De globale planning van de verschillende onderdelen van het project staat in Tabel 3-2.

Tabel 3-2: Planning van het project.

Activiteit	Verwachte start uitvoering	Looptijd
Bouw pompstation	Q3 2021	Maximaal een jaar
Aanleg transport- en veldleidingen	Q3 2021	Maximaal een jaar
Aanleg zoutwinningslocaties 1-7	Q3 2021	Maximaal een jaar
Boringen 1-7	Q1 2022	Ruim een half jaar
Aanleg veldleidingen en zoutwinningslocatie en uitvoering boring 8	2024	
Aanleg veldleidingen en zoutwinningslocatie en uitvoering boringen 9-12	2026 - 2028	
Zoutwinning uit zoutwinningslocaties 1-7	2022 - 2037	
Zoutwinning uit zoutwinningslocaties 8	2024 - 2039	
Zoutwinning uit zoutwinningslocaties 9-12	2026 - 2043	

3.7 Referentie, alternatieven en varianten

Referentiesituatie

De huidige situatie vormt de referentiesituatie voor het bepalen van milieueffecten in het MER. Er zijn voor zover nu bekend geen ontwikkelingen in het gebied voorzien.

Alternatieven en varianten

Zoutwinningslocaties

Zoals hiervoor aangegeven dient het zoutvoorkomen volgens een planmatig beheer ontwikkeld te worden. De cavernes komen op vooraf vastgelegde afstanden van elkaar te liggen. De wijze van zoutwinning en de beoogde locaties van de cavernes zijn beschreven in het in 2014 goedgekeurde winningsplan. Het ontwerp van het caverneveld (de situering van de ondergrondse cavernes) is bepalend voor de situering van de zoutwinningslocaties aan het maaiveld. Met het oog op het zo veel mogelijk storingsvrij functioneren van het winningsproces wordt uitgegaan van een verticaal boorgat met daarin aan te brengen leidingen. Met andere woorden, schuine boringen ('gedevieerd boren') worden vermeden. Om bovengenoemde reden zijn er geen onderscheidende alternatieven voor de bovengrondse zoutwinningslocaties. Het bovengrondse aanzien van de zoutwinningslocaties wordt afgestemd met omwonenden.

In het MER wordt nagegaan hoe de zoutwinningslocaties kunnen aansluiten op de aanwezige landschappelijke waarden.

Pompstation

De locatie van het pompstation is reeds bepaald. Het pompstation wordt gebouwd op bedrijventerrein Stepelerveld.

Leidingentracés

In het MER wordt nagegaan welk transportleidingtracé de voorkeur verdient (bijvoorbeeld met het oog op natuur en archeologische en/of cultuurhistorische waarden).

4 Te onderzoeken milieuaspecten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke milieuaspecten worden onderzocht. In het MER zal de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied worden beschreven voor zover die in de toekomst kan veranderen onder invloed van de voorgenomen activiteiten.

De effecten worden beoordeeld aan de hand van een classificatietabel (zie Hoofdstuk 5).

Ook zal de te verwachten ontwikkeling van het milieu worden geschetst in het geval dat de activiteit niet wordt uitgevoerd. Deze zogenoemde autonome ontwikkeling vormt de referentie voor het beschrijven van de mogelijke milieueffecten.

In het MER wordt onderscheid gemaakt tussen het projectgebied en het studiegebied. Het projectgebied is het gebied waarbinnen de ontwikkelingen plaatsvinden. Het studiegebied voor het project is het gebied waarbinnen milieueffecten als gevolg van de activiteiten van de zoutwinning Haaksbergen (fase 1) kunnen optreden. De grootte van het studiegebied wordt dus bepaald door de reikwijdte van de mogelijke effecten. Deze reikwijdte kan per milieuaspect verschillen.

In de navolgende paragrafen wordt aangegeven welke milieueffecten worden beschreven in het MER. Daarbij wordt rekening gehouden met de in hoofdstuk 3 aangegeven fasen:

- Aanlegfase;
- Productiefase.

4.2 Bodem en waterhuishouding

Bodem

Bij de aanleg van de zoutwinningslocaties en de leidingentracés vindt vergraving van de bodem plaats. De vergraven grond ter plaatse van de leidingentracés wordt zoveel mogelijk teruggeplaatst (afdekken leidingen, gesloten grondbalans). Ter plaatse van de zoutwinningslocaties wordt vrijkomende grond mogelijk verwerkt in een grondwal (afhankelijk van de wijze van landschappelijke inpassing en wensen grondeigenaar/grondgebruiker).

In het MER zal worden nagegaan in hoeverre waardevolle bodemtypen en/of afsluitende bodemlagen worden vergraven.

Waterhuishouding

Tijdens de aanleg van de zoutwinningslocaties, het pompstation en de leidingentracés vindt, waar nodig, onttrekking van grondwater door kortdurende bemaling plaats. In overleg met het Waterschap kan tijdens de productiefase het hemelwater van de zoutwinningslocaties afstromen over het omringende maaiveld of op een nabijgelegen sloot. De effecten van de bemaling op grond- en oppervlaktewater worden beschreven. Het gebied maakt geen deel uit van een grondwaterbeschermingsgebied.

Bodemdaling

De beoogde zoutwinning leidt tot bodemdaling. Bodemdaling is een gelijkmatig proces over een relatief groot gebied.

In het vigerende winningsplan geeft Nouryon een schatting van de te verwachten bodemdaling als gevolg van de eerste fase van de zoutproductie en een inschatting van de gevolgen van deze bodemdaling. De maximale bodemdaling is berekend op 25 cm tot 34 cm over vijftig jaar in de diepste punt van de

bodemdalingskom. Deze voorziene geleidelijke bodemdaling zal geen schade of negatieve effecten veroorzaken aan de omgeving van de zoutwinning.

Het vigerende winningsplan wordt aangepast naar de huidige inzichten. In het MER zal de te verwachten bodemdaling ten gevolge van de zoutwinning nader worden beschreven en de effecten daarvan op bouwwerken en infrastructuur.

De te verwachten bodemdaling heeft permanente gevolgen voor de waterhuishouding in het gebied. In het MER wordt ingegaan op de geohydrologische effecten en gevolgen voor grondwaterbeschermingsgebieden en beschermde natuur.

Bodemtrillingen

Het risico op bodemtrillingen ten gevolge van zoutwinning wordt aangeduid als seismisch risico. Niet alle trillingen in de ondergrond leiden tot schade. Uit het vigerende winningsplan volgt dat het optreden van bodemtrillingen die tot schade leiden als gevolg van de zoutwinning onwaarschijnlijk wordt geacht. Het MER gaat niet in op bodemtrillingen.

Bodemkwaliteit

Het ontwerp van de locaties, leidingtracés en de bedrijfsvoering zijn erop gericht om bodemverontreiniging te voorkomen. De combinatie van ontwerp en voorzieningen leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico voor de uit te voeren activiteiten. In het MER worden de bodembeschermende maatregelen en voorzieningen beschreven.

Voorafgaand aan de aanleg van de zoutwinningslocaties wordt de bodemkwaliteit (nulsituatie) bepaald.

4.3 Ruimtegebruik, landschap en archeologie

De realisatie van de zoutwinningslocaties en de aanleg van de leidingtracés hebben gevolgen voor het landschap en het huidige ruimtegebruik.

Het MER gaat in op de gevolgen van de zoutwinning op archeologische en cultuurhistorische waarden in het gebied.

Over het aanzicht van de zoutwinningslocaties wordt het gesprek aangegaan met bewoners en grondeigenaren. Daarop wordt in het MER ingegaan. In het MER wordt onderscheid gemaakt tussen de tijdelijke activiteiten (aanleg locaties en leidingen, onderhoud en verlaten) en de permanente activiteiten (productie en transport van zout). In het MER worden de mogelijkheden voor inpassing benoemd, inclusief de effecten.

4.4 Hinder

Geluid

Zowel tijdens de aanlegfase als tijdens de productiefase wordt geluid geproduceerd. Dit aspect wordt beoordeeld in het MER. Er kan daar daarbij sprake zijn van cumulatie met andere aanwezige geluidsbronnen.

Beoordeeld wordt of er geluidbeperkende maatregelen nodig zijn. Naar verwachting zijn geluidbeperkende maatregelen bij het boren aan de orde.

Licht

Als gevolg van het voornemen vinden lichtemissies naar de omgeving plaats. Dat is met name tijdens de aanlegfase het geval. Tijdens de productiefase is er nauwelijks verlichting bij de zoutwinningslocaties.

In het MER wordt nader ingegaan op de verwachte lichtemissies en de te treffen maatregelen per fase.

4.5 Luchtkwaliteit

Als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling ontstaan emissies naar de lucht.

In het MER worden de emissies (fijnstof en stikstofoxiden) getoetst aan de grenswaarden ('Wet luchtkwaliteit') en afgezet tegen de referentiesituatie. In het MER wordt dit aspect beschouwd voor de onderscheiden fasen (aanleg- en productiefase).

4.6 Externe veiligheid

Bij de booractiviteiten moet rekening worden gehouden met het vrijkomen van aardgas. Voor iedere diepboring wordt om die reden een QRA verricht. Tijdens het boren van de winningsputten wordt met de mogelijke aanwezigheid van aardgas rekening gehouden.

Deze risico's worden in het MER verkend. Indien nodig worden de noodzakelijk te treffen maatregelen aangegeven.

4.7 Hulp- en afvalstoffen

Bij de realisatie van de zoutwinningslocaties, leidingtracés en tijdens het boren van de winningsputten worden de hulpstoffen gebruikt (bijvoorbeeld smeerolie en boorspoeling). Bij het boren komt boorgruis vrij. Het MER gaat per fase in op het gebruik en verwerking van hulpstoffen en op het verwerken van afval.

4.8 Natuur en ecologie (incl. stikstofdepositie)

De beoogde zoutwinning heeft gevolgen voor de (beschermde) natuur. De beschermde natuur wordt gevormd door Natura2000 gebied en NNN gebied. In het MER worden per fase de effecten op de natuur beschreven, inclusief maatregelen die de gevolgen beperken.

Met name de effecten op het dichtbijgelegen Natura2000 gebied Buurserzand & Haaksbergerveen staan hierbij centraal. Het NNN-gebied is bij de aanleg van transportleidingen van belang, omdat er mogelijk begroeiing en bomen plaats moeten maken voor de ondergrondse leidingen.

Bij de aanlegwerkzaamheden moet rekening worden gehouden met effecten op flora en fauna.

Ten gevolge van de beoogde activiteiten is in elk van de onderscheiden fasen sprake van de emissie van stikstofoxiden. In algemene zin hebben stikstofoxiden een negatief effect op de ontwikkeling van natuur (habitattypen en -soorten in Natura 2000-gebied). Voor de verschillende fasen wordt de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden inzichtelijk gemaakt met behulp van de Aerialis-rekentool. De uitkomst leidt er waarschijnlijk toe dat een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming nodig is. Ter ondersteuning is mogelijk een zogenaamde passende beoordeling aan de orde.

4.9 Verkeer

Als gevolg van het voornemen kunnen effecten ontstaan als gevolg van extra verkeersbewegingen van en naar de locatie. Het aantal verkeersbewegingen varieert per fase.

In het MER zal nader worden ingegaan op de verkeersaantrekkende werking.

4.10 Menselijke gezondheid

De Commissie voor de milieueffectrapportage heeft de Handreiking gezondheid in m.e.r. gepubliceerd. Op basis van deze Handreiking wordt in het MER een kwalitatieve beoordeling uitgevoerd van mogelijke effecten van de voorgenomen activiteit op de gezondheid.

4.11 Cumulatie

In het MER worden de effecten van de zoutwinning Haaksbergen in cumulatie met andere activiteiten en projecten rondom het projectgebied en de directe omgeving ervan beschouwd. Indien van toepassing dan wordt cumulatie in ieder geval uitgewerkt voor de aspecten geluid en licht.

5 Beoordelingskader

Op basis van de in hoofdstuk 4 beschreven effecten, wordt het volgende beoordelingskader van de te onderzoeken thema's en aspecten voorgesteld (Tabel 5-1). In het MER worden de effecten conform dit kader beoordeeld.

In dit kader zijn de beoordelingscriteria onderverdeeld in een aantal thema's. Bij de beschrijving van de effecten wordt in het MER (waar relevant) onderscheid gemaakt tussen directe effecten en indirecte effecten van het voornemen. Voorbeelden van een direct effect is geluid, terwijl stikstofemissie een indirect effect betreft, omdat het gevolgen kan hebben voor natuur. In de tabel is aangegeven of de aspecten kwantitatief dan wel kwalitatief worden behandeld.

Tabel 5-1: Beoordelingskader

Thema	Aspect	Criteria
Bodem en waterhuishouding	<ul style="list-style-type: none"> Bodemytypen Bodemverontreiniging Bodembeweging Grond- en oppervlaktewater 	<ul style="list-style-type: none"> Beïnvloeding kwaliteit bodem (grond en grondwater, kwalitatief) Effecten op grondwater (kwantitatief) Stabiliteit in maaiveldhoogte en waterpeilen
Ruimtegebruik, landschap en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> Cultuurhistorie Archeologie 	<ul style="list-style-type: none"> Effecten op cultuurhistorische kenmerken (kwalitatief) Aantasting archeologische waarden (kwalitatief)
Natuur en ecologie	<ul style="list-style-type: none"> Beschermde soorten en habitats Wezenlijke kenmerken en waarden Emissie / immissie van stikstof 	<ul style="list-style-type: none"> Beïnvloeding beschermde natuurgebieden Beïnvloeding flora en fauna (kwalitatief) Stikstofdepositie (mol N/ha/jaar)
Luchtkwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> Emissie / immissie fijnstof 	<ul style="list-style-type: none"> Grenswaarden (kwantitatief)
Hinder	<ul style="list-style-type: none"> Geluid Licht 	<ul style="list-style-type: none"> Grenswaarden (kwantitatief) Lichthinder (kwalitatief)
Externe veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> Vrijkomen aardgas 	<ul style="list-style-type: none"> Effectgebied (risicocontouren, kwantitatief)
Hulp- en afvalstoffen	<ul style="list-style-type: none"> Aard, gebruik en hoeveelheid van stoffen 	<ul style="list-style-type: none"> Werkwijze overeenkomstig wettelijke procedures (kwantitatief en/of kwalitatief).
Verkeer	<ul style="list-style-type: none"> Verkeer aantrekkende werking 	<ul style="list-style-type: none"> Verkeershinder (kwantitatief en/of kwalitatief)
Gezondheid		<ul style="list-style-type: none"> Gezondheidseffect op omwonenden

Voor de beoordeling van de effecten wordt gewerkt met maatlatten. Daarbij wordt een zeven-puntschaal gehanteerd waarbij de waardering van de effecten kan variëren van sterk positief (++) tot sterk negatief (- -). Om de effecten te visualiseren is aan de waardering een kleur gekoppeld, zie tabel 5-2.

Tabel 5-2: Classificatie effectbeoordeling

	Beoordelingscriterium
++	Sterk positief effect, groot van omvang en zodanig dat een overschrijding van normen wordt opgeheven
+	Positief effect vrij groot of in een kritisch gebied
0/+	Licht positief effect, relatief beperkt, tijdelijk of lokaal
0	Neutraal, geen of geen noemenswaardig effect
0/-	Licht negatief effect, relatief beperkt, tijdelijk of lokaal
-	Negatief, relatief groot effect of in een kritische periode of gebied, mitigerende maatregelen onderzoeken
--	Zeer negatief effect, zodanig dat milieueffect buiten de normen van regelgeving en beleid valt
N.v.t.	Niet van toepassing

Kanttekeningen

Een beoordelingskader dient dynamisch te zijn, omdat projecten en hun 'omgevingen' veranderen. Het risico van toepassing van een model kan zijn dat het te rigide wordt toegepast en daarmee de dynamische werkelijkheid geweld aandoet of leidt tot een te getalsmatige benadering. Niet alles is te vangen in kwantitatieve waarden of plussen en minnen. Goede toelichtende teksten bij toekennen van scores is daarom een vereiste.

Mitigerende maatregelen

De in het MER aan te geven negatieve milieueffecten kunnen door middel van het uitvoeren van mitigerende maatregelen verzacht worden of teniet worden gedaan. In het MER worden deze maatregelen beschreven en aangegeven wordt welk effect de mitigerende maatregelen naar verwachting hebben.

Leemten in kennis

In het MER zal worden aangegeven welke belangrijke informatie ontbreekt en welke gevolgen dit heeft voor de effectvoorspelling. Waar mogelijk zal worden aangegeven welke aanvullende onderzoeken deze leemten kunnen wegnemen.

6 M.e.r. procedure

Algemeen

De Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage geven regels voor de m.e.r.-procedure. Voor dit project wordt de uitgebreide procedure gevolgd. Deze m.e.r.-procedure kent de volgende stappen:

Start van de m.e.r.-procedure

De start van de m.e.r.-procedure bestaat uit de volgende stappen:

- Het bevoegd gezag bepaalt of het instemt met het verzoek van de initiatiefnemer. Indien dit het geval is, dan volgende de onderstaande stappen;
- Er wordt een openbare kennisgeving van het voornemen gepubliceerd. Hierin wordt de mogelijkheid van inspraak weergegeven;
- Het bevoegd gezag raadpleegt adviseurs en andere bestuursorganen over de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen MER;
- De commissie voor de m.e.r. wordt gevraagd advies te geven;
- Er komen informatiebijeenkomsten, waarbij omwonenden en andere geïnteresseerden informatie krijgen, vragen kunnen stellen en zorgen kunnen uiten;
- Belanghebbenden kunnen zienswijzen indienen;
- Op basis van het eigen beleid, de aangedragen adviezen en zienswijzen en het voorstel van de initiatiefnemers, stelt het bevoegd gezag de Notitie Reikwijdte en Detailniveau vast;
- Op basis hiervan wordt het MER opgesteld ter onderbouwing van de aanvraag omgevingsvergunning en de benodigde uitvoeringsbesluiten.

Opstellen MER

- Het is aan de initiatiefnemer om het MER op te (laten) stellen. Tijdens het opstellen van het MER zullen tevens de vergunningsaanvragen worden voorbereid. Hiervoor zal er tijdens deze periode afstemming met het bevoegd gezag plaatsvinden.

Indienen MER

Na het indienen van het MER door de initiatiefnemer bij het bevoegd gezag, komen de volgende stappen:

- Het bevoegd gezag doet een toets op de kwaliteit van het MER en bepaalt of het MER ontvankelijk verklaard wordt. Indien dit het geval is, dan volgen vergelijkbare stappen zoals bij het indienen;
- Adviseurs en de commissie voor de m.e.r. worden ingeschakeld. Het advies van de commissie voor de m.e.r. wordt openbaar beschikbaar;
- Op basis van het MER worden ontwerpen opgesteld voor de uitvoeringsbesluiten.
- Deze worden samen met het MER ter inzage gelegd, waarna daarover opnieuw zienswijzen naar voren kunnen worden gebracht;
- Tegen het definitieve omgevingsvergunning en de uitvoeringsbesluiten kunnen rechtsmiddelen worden aangewend.
- Evaluatie. Dit vindt plaats na afloop van de m.e.r.-procedure. In de evaluatie worden de in het MER voorspelde effecten vergeleken met de werkelijk optredende effecten. Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor deze evaluatie. Een evaluatie kan aanleiding geven tot aanpassing van het project.

BIJLAGE 1: Transportleidingtracés

